

2012. november 12. - **A 16. század első felének magyar királya, Szapolyai János a vesztes mohácsi csata után megpróbált egységet teremteni az országban.**

A hatalmas földbirtokost az országgyűlés királlyá választotta, hogy nemzeti és ne idegen uralkodó kerüljön az ország élére.

Egy királyválasztás története

II. Lajos halála után a magyar nemesek többsége magyar királyt akart a trónon látni, ezért 1526. november 11-én Magyarország királyává Szapolyai János erdélyi vajdát (1526-1540), a köznemesi párt vezetőjét választották. Az új vezető megpróbálta az országot felemelni és felkészíteni az idegen hatalmak elleni támadásra. Sajnos, erőfeszítéseit nem koronázta siker, mert 13 főúr puccsot hajtott végre és a következő év telén trónra emelték Habsburg Ferdinándot. A magyar királyi trónért heves küzdelem kezdődött, ami felőrölte az ország tartalékait. Végeredményben nem is Mohács, hanem a közel másfél évtizedes hatalmi harc vezetett az ország több részre szakadásához.

Szapolyaik karrierje

A Szapolyai vagy régiesen Zápolya család az Anjou-korban emelkedett fel, Szlavónia területén. Van, aki a Szepességet jelöli meg a családi fészeknek, talán azért, mert Mátyás a Szapolyaiakat örökös szepesi főispánnak nevezte ki. A 15. század első felében a Hunyadiak után a második leggazdagabb családnak számított. Szapolyai János apja II. Ulászló idején nádori tisztséget viselt, a feltörekvő nagyúr, fiát szintén politikai pályára szánta. A magyar királyi címet elnyerő Szapolyai János 1487-ben született és hamar politikai pályára lépett. Az 1505-ös országgyűlésen a köznemesi párt őt választotta királyjelöltjének, mert akkor még nem született meg a trónörökös, a későbbi II. Lajos. Szapolyai 1511-ben megszerezte Erdély irányítását és ő volt az, aki a Dózsa-féle parasztfelkelés leverésében oroszlánrészt vállalt. Az erdélyi vajda volt a Mohács előtti magyar politika meghatározó egyénisége, az ország egyik legbefolyásosabb nagyura. Ütőképes haderejével több hadjáratot indított az oszmánok ellen és Nándorfehérvár 1521-es eleste után hadjáratot vezetett Bulgáriába, trónra segítette V. Radu havasalföldi vajdát, és számos kisebb csatát vívott a betörő törökökkel.

Habsburg rágalomhadjárat

Szapolyai János tettei révén méltán volt népszerű a köznemesi és egyes főúri csoportok körében, hiszen az ország érdekeit tartotta szem előtt. Az országot megkaparintani szándékozó Habsburgok nem tudtak ellene mást tenni, mint rágalmakat terjesztettek róla. Az egyik, máig hangoztatott pletyka arról terjedt, hogy (Szapolyai) János király Szegednél várta meg a

mohácsi csata végét, hogy aztán jó eséllyel pályázhasson a királyi trónra. A valóság ezzel szemben az, hogy Szapolyai a kései toborzás miatt nem ért el hadaival Mohácsig. Egyébként éppen ő nem akarta az uralkodó vesztét, ellenben a Habsburgokkal, akiknek érdekük volt, hogy a fiatal magyar király odavesszen, hiszen akkor életbe léphetett a jagellókkal kötött örökösödési szerződés, és ők léphettek a magyar trónra. Később azt is híresztelni kezdték, hogy ő már Mohács előtt a törökök szövetségese volt, és nem segített az ellenük folyó harcukban. Ezzel szemben a valóság az, hogy éppen Szapolyai indított több hadjáratot a terjeszkedő oszmánok ellen. A Habsburg történetírás szerint neki köszönhető az ország három részre szakadása, de ez az állítás megint nem állja meg a helyét. Valójában Ferdinánd mesterkedései és hatalomvágya okozta az ország megosztását, hiszen a török porta Jánost ismerte el az egész Magyarország királyává, és Budát is csak azért foglalták el, mert 1541-ben éppen a Habsburg erők vették ostrom alá, és I. Szulejmán nem akarta, hogy a magyar főváros idegen kezekbe kerüljön. OB